

Sportaccommodatiebeleid 2026-2034

Samenvatting

De gemeente Sluis richt zich de komende jaren op het bevorderen van een inclusieve, actieve en gezonde leefomgeving. Dit wordt op hoofdlijnen uitgewerkt in het Beleidsplan Sociaal Domein 2026-2030. De Sportnota 2026-2034 legt, aan de hand van zes speerpunten, de basis voor de gewenste sport- en beweegcultuur, in relatie tot de gestelde ambities voor een gezonde leefomgeving.

Binnen- en buitensportaccommodaties spelen een belangrijke rol bij het realiseren van de ambities die in de sportnota zijn opgenomen. Het sportaccommodatiebeleid heeft als doel duidelijke richtlijnen te bieden voor het beheer, onderhoud, de exploitatie, de bezetting en het gebruik van deze accommodaties binnen de gemeente. Dit zorgt ervoor dat besluiten over sportaccommodaties op een weloverwogen en onderbouwde manier kunnen worden genomen, met oog voor de toekomst en de behoeften van onze inwoners.

Startfoto

Er is een capaciteitsonderzoek uitgevoerd naar de huidige en toekomstige situatie van de sportverenigingen in de gemeente Sluis. Hieruit blijkt dat er geen tekorten zijn aan sportcapaciteit voor binnen- en buitensportverenigingen. Veel sportverenigingen hebben een overschot aan velden, banen en zalen. Daarnaast is een toenemend tekort aan padelbanen vastgesteld. Het beheer en onderhoud van de meeste sportaccommodaties is niet eenduidig georganiseerd; aanvullende individuele afspraken tussen de gemeente en verenigingen hebben daarbij tot verdere onduidelijkheid geleid.

Thema's

In het sportaccommodatiebeleid wordt aan de hand van drie thema's uitgewerkt op welke manier wij richting gaan geven aan hoe we de komende jaren omgaan met onze sportaccommodaties. Uit de focusgroepen met sportverenigingen zijn drie kernwaarden naar voren gekomen: betaalbaarheid, toekomstbestendigheid en verbinding. Deze pijlers komen terug in de thema's.

Bezetting en gebruik

We zetten in op een optimaal gebruik van de sportaccommodaties, gericht op het stimuleren van sportdeelname en het bevorderen van een gezonde levensstijl, ontspanning en sociale samenhang. In Oostburg ontwikkelen we een centrale sportvoorziening die ruimte biedt aan zowel georganiseerd als ongeorganiseerd sporten, evenals aan bewegingsonderwijs. Naast deze centrale accommodatie behouden we de buitensportaccommodaties voor voetbal en tennis en padel in Aardenburg, Breskens, IJzendijke en Sluis, evenals de binnensportvoorzieningen. Het huidige kwaliteitsniveau wordt gewaarborgd, met mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering waar budget beschikbaar is. Om de beschikbaarheid en bereikbaarheid van sportvoorzieningen in de kleinere kernen te waarborgen, blijven we de bestaande binnen- en buitensportfaciliteiten ondersteunen die noodzakelijk zijn om in de behoefte te voorzien.

Nieuwe sportontwikkelingen worden in beginsel toegevoegd aan de centrale accommodatie in Oostburg. Hiervan kan worden afgeweken in de vier vitale kernen wanneer een ontwikkeling aansluit bij de Sportnota, betrekking heeft op de openbare ruimte, via subsidies wordt ondersteund of innovatief van aard is.

Beheer en onderhoud

We zetten in om de basis op orde te krijgen en een gelijke uitgangspositie te creëren voor alle verenigingen, gebruikers en exploitanten. Dit begint met het inzichtelijk maken van de huidige (financiële) situatie. Ook herzien we de huidige afspraken voor het beheer en onderhoud. Deze afspraken worden helder vastgelegd in nieuwe overeenkomsten. Ook de tarifiering wordt herzien, waarbij transparantie en onderbouwing centraal staan. Tot slot kijken we kritisch naar onderhoudsareaal. We zetten in op doelmatig onderhoud van de sportaccommodaties, waarbij alleen de faciliteiten die daadwerkelijk nodig zijn, worden onderhouden, gerenoveerd of vervangen.

Duurzaamheid, veiligheid en gezondheid

Onze ambitie is het ontwikkelen en onderhouden van sportaccommodaties die bijdragen aan een gezonde, toekomstbestendige en sociaal veilige leefomgeving voor alle inwoners. We richten ons op het verduurzamen van deze accommodaties, wat niet alleen de energiekosten verlaagt, maar ook bijdraagt aan het beleid van de gemeente Sluis. Bij investeringen kijken we kritisch of de accommodatie past binnen het lange-termijnplan voor sport en bewegen. We streven hierbij naar samenwerking met verenigingen en maken optimaal gebruik van beschikbare subsidies. Daarnaast zetten we in op het versterken van de sociale en fysieke veiligheid op de sportaccommodaties, zodat iedereen zich te allen tijde veilig voelt om te sporten en bewegen. Tot slot stimuleren we een gezonde levensstijl op de sportaccommodaties door verenigingen aan te moedigen gezonde alternatieven aan te bieden en rookvrije sportfaciliteiten te realiseren.

Inhoud

Samenvatting.....	2
Inhoud	4
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel sportaccommodatiebeleid.....	5
1.3 Afbakening	5
1.4 Proces en participatie.....	5
1.5 Leeswijzer	6
2 Startfoto.....	7
2.1 Relevante beleidsprogramma's	7
2.1.1 Gemeentelijk kader.....	7
2.1.2 Regionaal kader	9
2.1.3 Wettelijke kaders	9
2.2 Trends en ontwikkelingen	9
2.3 Overzicht sportaccommodaties	11
3 Bezetting en gebruik.....	12
3.1 De situatie in 2025	12
3.2 Onze ambitie richting 2036	12
3.3 Beleidsuitgangspunten.....	13
3.4 Dit gaan we doen door.....	15
4. Beheer en onderhoud	16
4.1 De situatie in 2025	16
4.2 Onze ambitie richting 2036	17
4.3 Beleidsuitgangspunten.....	17
4.4 Dit gaan we doen door.....	19
5 Duurzaamheid, veiligheid en gezondheid	20
5.1 De situatie in 2025	20
5.2 Onze ambitie richting 2036	20
5.3 Beleidsuitgangspunten.....	20
5.4 Dit gaan we doen door.....	21
6. Financiering & Planning.....	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De komende jaren zetten wij in op een inclusieve, actieve en gezonde leefomgeving. In het 'Beleidsplan Sociaal Domein 2026–2030' leggen we met strategische uitgangspunten vast hoe we onze doelen willen realiseren. Met de Sportnota 2026–2034 leggen we de basis voor de gewenste sport- en beweegcultuur in de gemeente Sluis. De zes toekomstopgaven op het gebied van sport en bewegen hebben we hierin vertaald naar speerpunten die ons richting geven bij het verwezenlijken van onze ambities.

De sportaccommodaties zijn een belangrijk onderdeel bij het realiseren van deze ambities. Ze bieden niet alleen ruimte voor het beoefenen van sporten, maar zijn ook een middel voor verbinding en ontmoeting tussen inwoners. Het is daarom belangrijk dat er voldoende, toegankelijke, veilige en kwalitatief goede sportvoorzieningen zijn.

Tegelijkertijd staan we voor flinke uitdagingen. Veel binnen- en buitensportaccommodaties voldoen niet meer aan de hedendaagse eisen van gebruikers en aan duurzaamheidsambities. Daarnaast is er op meerdere plekken sprake van een overschot aan capaciteit en sluiten de sportvoorzieningen onvoldoende aan bij de behoeften van inwoners. Het 'Sportaccommodatiebeleid gemeente Sluis 2026–2034' geeft richting hoe we onze ambities kunnen verwezenlijken met aandacht voor de uitdagingen die eerder zijn genoemd. Dit beleid richt zich op twee van de zes speerpunten uit de Sportnota: 'Duurzame sportinfrastructuur' en 'Vitale verenigingen'.

1.2 Doel sportaccommodatiebeleid

Het sportaccommodatiebeleid heeft als doel een duidelijke leidraad te bieden voor het beheer en onderhoud, exploitatie, inrichting en gebruik van de sportaccommodaties in de komende jaren. Met heldere kaders kan de gemeente Sluis weloverwogen besluiten nemen over de sportaccommodaties.

1.3 Afbakening

Het sportaccommodatiebeleid richt zich specifiek op de binnen- en buitensportaccommodaties, inclusief instructiezwembaden, binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Sluis (zie § 2.3 Overzicht sportaccommodaties). Deze voldoen aan ten minste één van de volgende criteria:

- De grond is in eigendom van de gemeente Sluis;
- De accommodatie is door de gemeente verhuurd of in gebruik gegeven aan sportverenigingen of beheerstichtingen;
- De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en/of het groot onderhoud van de accommodatie.

Het beleid gaat niet alleen over de sportvloeren, maar ook de sportkantines en kleedruimten.

1.4 Proces en participatie

Bij het opstellen van dit sportaccommodatiebeleid is op verschillende manieren input verzameld. Sportverenigingen vulden een enquête in waarin zij hun visie op de huidige situatie, evenals kansen en aandachtspunten voor de toekomst, deelden. Daarnaast is er een onderzoek naar de capaciteitsbehoefte uitgevoerd, waarbij de sportverenigingen input hebben geleverd.

Tijdens twee focusgroepen zijn de verenigingen actief betrokken bij de bespreking van de thema's uit het sportaccommodatiebeleid. Hierbij kwamen kansen, risico's en mogelijke invullingen van het beleid aan bod. Uit deze gesprekken zijn drie kernwaarden naar voren gekomen die verenigingen essentieel vinden voor een toekomstbestendige infrastructuur: betaalbaarheid, toekomstbestendigheid en verbinding. Deze pijlers vormen de basis voor het beleid en de verdere uitwerking van de thema's.

Naast het participatietraject met de sportverenigingen zijn ook bevindingen uit het (participatie)traject van de Sportnota meegenomen.

1.5 Leeswijzer

Het sportaccommodatiebeleid start met het hoofdstuk 'Startfoto', waarin relevante beleidsprogramma's, wettelijke kaders en belangrijke landelijke en regionale trends en ontwikkelingen worden toegelicht. Daarna volgt een overzicht van alle binnen- en buitensportaccommodaties in de gemeente.

Vervolgens behandelen we de thema's die richting geven aan hoe we de komende jaren omgaan met onze sportaccommodaties:

- Bezetting en gebruik.
- Beheer en onderhoud.
- Duurzaamheid, veiligheid en gezondheid.

Aangezien het sportaccommodatiebeleid in 2025 is opgesteld, beschrijven we binnen elk thema eerst de huidige situatie in dat jaar. Daarna formuleren we onze ambitie voor 2036, gevolgd door de beleidsuitgangspunten. Vervolgens zijn deze uitgangspunten vertaald naar concrete uitvoeringsmaatregelen.

Het sportaccommodatiebeleid sluit af met een hoofdstuk over financiering en planning. Hierin worden de financiële consequenties van de uitvoeringsmaatregelen inzichtelijk gemaakt en wordt aangegeven wanneer welke maatregelen worden uitgevoerd.

2 Startfoto

2.1 Relevante beleidsprogramma's

Het sportaccommodatiebeleid heeft een (in)directe relatie met diverse lokale en provinciale beleidsprogramma's, evenals met nationale en Europese wetgeving. Hieronder lichten we de bestaande kaders toe die van belang zijn voor dit beleid.

2.1.1 Gemeentelijk kader

Coalitieakkoord 'Strategie met Ambitie'

In het coalitieakkoord is het volgende over sportaccommodaties opgenomen: "Gelet op het aantal inwoners kent de gemeente Sluis veel sport- en/of speelaccommodaties. Sommige sportaccommodaties zijn geprivatiseerd, andere niet. Wij voeren geen actief beleid om verdergaand te privatiseren. Investeringsverzoeken die te maken hebben met gemeentelijke of geprivatiseerde accommodaties worden niet gelijk, maar wel gelijkwaardig beoordeeld. We streven naar een gebiedsdekkend netwerk van sportaccommodaties passend bij de behoefte van onze inwoners en bezoekers. Sanering moet van onderop komen. Wij voeren geen actief beleid om (voetbal)verenigingen te bewegen tot samenwerking of opheffing".

Addendum coalitieakkoord:

In dit document wordt aangegeven dat, naast de Sportnota 2026-2034, de komende periode ook beleid zal worden ontwikkeld met betrekking tot de sportaccommodaties. De uitgangspunten hierbij zijn een effectiever gebruik en een hogere bezetting van de accommodaties, evenals een breder en gevarieerder aanbod van sport- en beweegmogelijkheden. Ook de verantwoordelijkheid en het eigenaarschap van deze (sport)voorzieningen kunnen onderdeel zijn van de beleidskeuzes die gemaakt worden.

Raadsbesluit Sportcampus

De gemeenteraad heeft een raadsvoorstel aangenomen inzake de Sportcampus in Oostburg. Het toekomstperspectief van de Sportcampus in Oostburg dient aan te sluiten bij de uitgangspunten in het sportaccommodatiebeleid.

Beleidsplan sociaal domein 2026-2030

In december 2025 is het Beleidsplan Sociaal Domein 2026-2030 vastgesteld. De volgende doelstellingen zijn relevant voor het sportaccommodatiebeleid:

- Samen sterk in Sluis: Duurzaam, integraal samenwerken en sociale ontmoeting.
- Sociale Basis in leefbare kernen: bestaand aanbod op het gebied van cultuur, sport, welzijn en onderwijs zien we als randvoorwaardelijk voor een stevige sociale basis.

Sportnota 2026-2034

In de sportnota zetten we in op een inclusieve, vitale en beweegvriendelijke gemeente, waar iedereen, van jong tot oud, de kans krijgt om actief en gezond te leven. Hierbij gaan we aan de slag met een aantal speerpunten:

1. Een leven lang sporten en bewegen voor iedereen.
2. Sportief en gezond opgroeien.
3. Vitaal en gezond oud worden.
4. Duurzame sportinfrastructuur.
5. Vitale verenigingen.
6. Toerisme en recreatie.

Dit sportaccommodatiebeleid is een nadere uitwerking van speerpunt 4 'Duurzame sportinfrastructuur' en speerpunt 5 'Vitale verenigingen'.

Subsidiekader 'leefbare kernen en brede welvaart'

Het uitgangspunt is dat verenigingen en organisaties in aanmerking komen voor subsidie, als ze bijdragen aan de leefbaarheid in onze gemeente. Hierdoor worden zij vrijgesteld aan gemeentelijke heffingen zoals leges en in overleg 'om niet' gebruik kunnen maken van onze gebouwen, materialen en diensten van het cluster Beheer, buitendienst.

Structuurvisie krachtig verbonden

Op het moment van de ontwikkeling van dit beleid is de structuurvisie 'krachtig verbonden' van kracht. De structuurvisie wordt de komende periode vervangen door een nieuwe omgevingsvisie.

Deze visie heeft als doel om op hoofdlijnen vast te leggen hoe de ruimtelijke ontwikkeling van een gemeente zich in de toekomst moet gaan ontwikkelen. Het nieuwe Sportaccommodatiebeleid wordt in de omgevingsplannen ruimtelijk vertaald.

Integraal beleidsplan duurzaamheid

Het duurzaamheidsbeleid schetst de ambities en kaders om maatschappelijke voorzieningen te verduurzamen en te vergroenen. De sportaccommodaties kunnen bijdragen aan de verduurzamingsopgave. In het beleidsplan zijn de volgende ambities opgeschreven waar de sportaccommodaties aan kunnen bijdragen:

Energie en gebouwen

We willen in 2050 energieneutraal zijn en in 2030 55% CO₂ reduceren. Vanuit het sportaccommodatiebeleid kunnen we hier aan bijdragen door gemeentelijke sportvastgoed te verduurzamen (isolatie, zonnepanelen, ledverlichting, warmtepompen, etc.). Dit verlaagt kosten voor verenigingen en draagt bij aan gemeentelijke klimaatdoelen.

Klimaatadaptatie & openbare ruimte

Sportaccommodaties kunnen hier aan bijdragen door ze in te zetten als groene hubs: minder verharding, meer schaduw en waterdoorlatende oplossingen.

Circulair

Door duurzame en circulaire bouw van sportvoorzieningen kunnen we tevens aansluiten bij de ambitie om in 2030 het gebruik van primaire grondstoffen te halveren en te streven om in 2050 circulair te zijn.

Gezondheid & leefbaarheid

We streven naar een veilige, leefbare fysieke leefomgeving als basis voor alle maatschappelijke opgaven. Sport en bewegen kan zich nog sterker positioneren als onderdeel van een gezonde leefomgeving. Denk hierbij bijvoorbeeld aan duurzame sportparken, groene routes en beweegvriendelijke kernen.

Concrete actieplannen die zijn opgenomen betreffen het opstellen van een gemeentelijk gebouwenbeheerplan met speciale aandacht voor duurzaamheid. En circulair uitvoeren van gebouwenbeheer en renovaties of sloop van gemeentelijke panden.

Economische agenda

De Economische agenda biedt richting aan de economische koers van de gemeente Sluis de komende jaren. Gezien de groeiambitie die hierin is beschreven, is in het onderzoek naar de capaciteitsbehoefte het toekomstige scenario uitgewerkt op basis van een groei naar 30.000 inwoners.

2.1.2 Regionaal kader

Zeeuws Sportakkoord

In het Zeeuws sportakkoord zijn kansen en ambities opgenomen die aanknopingspunten bieden voor het sportaccommodatiebeleid. Zo ambieert de provincie Zeeland functionele, bereikbare en duurzame sport- en beweeginfrastructuur, ook in krimpgebieden. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan het inspelen op veranderende behoeften en nauwer samen te werken met onderwijs, zorg en welzijn.

2.1.3 Wettelijke kaders

Wet Markt en Overheid

De Wet Markt en Overheid stelt dat gemeenten hun eigen bedrijven en diensten niet mogen bevoordelen ten opzichte van private partijen. Voor gemeentelijke sportaccommodaties betekent dit dat bijvoorbeeld het beheer of de verhuur van sportvoorzieningen op een eerlijke, transparante manier moet gebeuren, zodat marktpartijen niet worden benadeeld en concurrentievervalsing wordt voorkomen.

Infill Europese regulering

De Europese Commissie heeft besloten dat het gebruik van rubbergranulaat (SBR) bij kunstgrasvelden als infill vanaf 2031 verboden wordt. Voor gemeenten en sportverenigingen betekent dit dat bij vervanging of nieuwbouw van kunstgrasvelden milieuvriendelijke alternatieven voor infill moeten worden toegepast, waarmee duurzaamheid en toekomstbestendigheid van de sportvoorzieningen worden gewaarborgd.

Bewegingsonderwijs

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht om te zorgen voor voldoende en passende sport- en gymlocaties voor het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs. De binnensportvoorzieningen in de gemeente Sluis voldoen qua oppervlakte en inrichting aan de normen van de KVLO.

2.2 Trends en ontwikkelingen

Landelijk en in (de omgeving van) de gemeente Sluis zijn meerdere trends en ontwikkelingen zichtbaar. Hieronder worden de belangrijkste uiteengezet:

Ontwikkelingen sportdeelname

Tot in de jaren '90 kende Nederland een sterk en betrokken verenigingsleven. Vaak met vaste tijden en in competitieverband. Tegenwoordig sporten mensen op allerlei plekken en manieren: in de sportschool, in het park of via een appgroep. Vooral volwassenen kiezen voor flexibiliteit. Tegelijk blijft de behoefte aan samen sporten bestaan. Verenigingen moeten zich aanpassen aan deze nieuwe vormen, zonder hun kracht te verliezen.

Sportaccommodatie voor meer dan alleen verenigingen

Mede in relatie tot de ontwikkeling van individualisering, maar ook door toenemende schaarste in ruimte, verandert ook de functie van sportaccommodaties. Waar een kantine en velden eerst gebruikt werden voor en door één sportvereniging, krijgt deze een steeds bredere betekenis met het doel om meer maatschappelijke waarde te creëren. Zo wordt steeds meer ingezet op openbaarheid, diversiteit in aanbod en functiemenging.

Afname belangstelling vrijwilligersleven

In Nederland is er een afname in de belangstelling voor vrijwilligerswerk, door factoren zoals werkdruk, gezinsverplichtingen en veranderende maatschappelijke normen. Dit leidt ook in de gemeente Sluis tot een tekort aan vrijwilligers, waar 18 van de 27 verenigingen aangeven op dit onderwerp knelpunten te ervaren. Het tekort heeft gevolgen voor de organisatie van activiteiten en de vitaliteit en continuïteit van verenigingen.

Extra aandacht voor Urban sports

Urban sports is een verzamelnaam voor sport- en beweegactiviteiten die zich kenmerken door een vrij en expressief karakter. Je laat je vaardigheden zien in een bebouwde omgeving. Denk hierbij onder andere aan skateboarden, freerunnen, stuntsteppen, BMX-en, 3x3 basketbal en calisthenics. Urban sports biedt hiermee mogelijkheden voor jongeren die zich minder thuis voelen bij een traditionele sportvereniging. Inclusie, sportparticipatie, talentontwikkeling en een uitdagende openbare ruimte zijn kenmerkend voor urban sports. Dit biedt kansen voor het verhogen van de sportparticipatie onder jongeren en het aantrekkelijker maken van de openbare ruimte.

Vergrijzing

De Nederlandse bevolking vergrijst doordat mensen langer leven en er relatief minder kinderen worden geboren (ontgroening). Hierdoor groeit het aandeel 65-plussers, terwijl het aantal jongeren als percentage van de totale bevolking juist daalt. Deze demografische verschuiving zorgt ervoor dat de vraag naar sportvoorzieningen verandert. Gemeenten krijgen te maken met minder gebruik van jeugdgerichte accommodaties (zoals grote veld- of teamsporten) en juist meer behoefte aan toegankelijke, laagdrempelige en beweegvriendelijke voorzieningen voor senioren (zoals wandelroutes, fitparken of kleinere binnenruimtes voor beweeggroepen).

Voor de gemeente Sluis wordt verwacht dat de groep 85 jaar en ouder het hardste groeit, namelijk met 487 inwoners. De groep 65 tot en met 84 jaar groeit minimaal. Binnen de leeftijdsgroep van 4 tot 39 jaar, die over het algemeen het meest actief is binnen verenigingen, wordt een daling van ongeveer 250 inwoners verwacht¹.

Subsidies

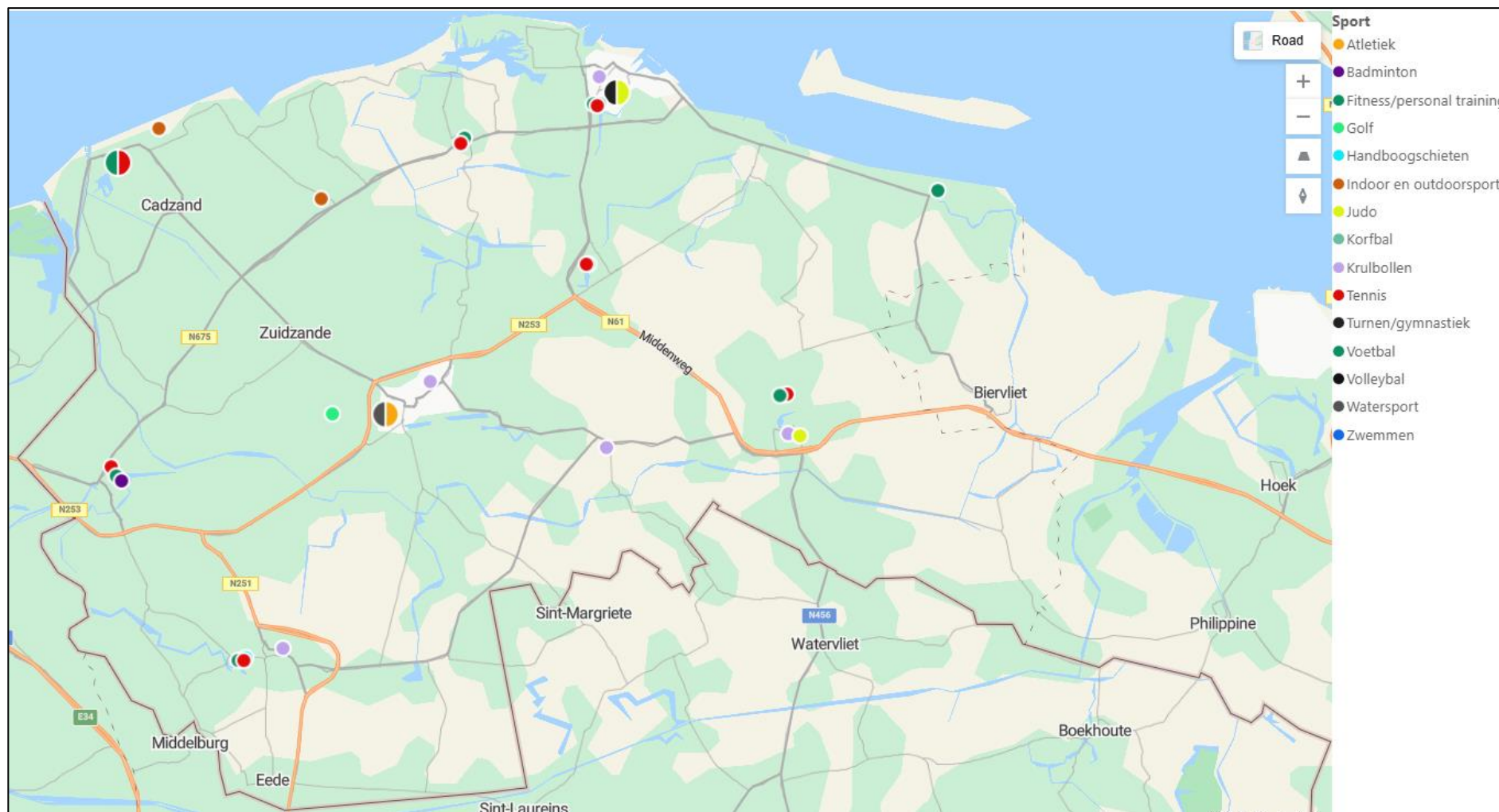
De BOSA-regeling speelt een cruciale rol in de ondersteuning van sportverenigingen door financiële middelen te bieden voor de ontwikkeling en het onderhoud van sportaccommodaties. Deze regeling stelt verenigingen in staat om hun infrastructuur te verbeteren. Dit draagt bij aan de sportbeleving voor haar leden en de gemeenschap.

De verlaging van de budgetten van de BOSA-regeling kan ingrijpende gevolgen hebben voor de sportverenigingen. Zonder de benodigde financiële steun kunnen verenigingen moeite hebben met het onderhouden van bestaande accommodaties of het investeren in nieuwe faciliteiten. Door het aanpassen van de DUMAVA-regeling kunnen sportverenigingen sinds 2025 nu een deel van de maatregelen die onder BOSA via de DUMAVA-regeling aanvragen. Deze regeling richt zich echter voornamelijk op de verduurzamingsmaatregelen van bestaand vastgoed. Andere noodzakelijke investeringen, zoals renovatie vallen niet binnen deze regeling.

¹ Provinciale bevolkings- en huishoudensprognoses (2022).

2.3 Overzicht sportaccommodaties

Hieronder worden de sportaccommodaties in de gemeente weergegeven:

3 Bezetting en gebruik

In dit hoofdstuk worden de speerpunten voor de toekomst van het thema 'Bezetting en gebruik' besproken. Er wordt ingegaan op de huidige bezetting van de accommodaties en hoe we omgaan met de mate van gebruik van de sportcapaciteit. Ook het multifunctionele gebruik van sportparken komt aan bod, evenals de koppeling met de sportvriendelijke openbare ruimte. Tot slot wordt gekeken naar de keuze voor verschillende typen sportvloeren en hoe we een gevarieerd sport- en beweegaanbod kunnen realiseren.

3.1 De situatie in 2025

Als input voor het sportaccommodatiebeleid is de capaciteitsbehoefte onderzocht per sport en vereniging. De belangrijkste resultaten voor de huidige en toekomstige situatie (2035) worden hieronder per sport op hoofdlijnen weergegeven. Voor een uitgebreide beschrijving van de resultaten wordt verwezen naar het document 'Rapportage capaciteitsbehoefte gemeente Sluis'.

- De atletiekbaan biedt voldoende capaciteit om zowel in de huidige als de toekomstige verwachte toekomstige vraag te voorzien.
- Voor de binnensportverenigingen (badminton, turnen/gymnastiek, judo, volleybal en (binnen)korfbal) worden er zowel in de huidige als de toekomstige situatie geen knelpunten voorzien.
- Er zijn geen knelpunten geconstateerd met betrekking tot het binnenzwembad de Eenhoorn, wel is er sprake van een hoge druk op doordeweekse avonden. Als de watersportverenigingen groeien, kunnen er op doordeweekse avonden in de toekomst knelpunten ontstaan.
- Gemeente breed is er momenteel een overschot van dertien tennisbanen. Daarentegen is er een tekort aan twee padelbanen.
- In de toekomstige situatie wordt verwacht dat het overschot aan tennisbanen afneemt tot tien banen, terwijl er een tekort aan vier padelbanen wordt voorzien.
- Er wordt door een aantal voetbalverenigingen nauwe samengewerkt in de jeugd, omdat niet alle verenigingen voor alle leeftijdscategorieën voldoende aanwas hebben om een volledig team te vormen.
- Bij zes voetbalverenigingen is er een overschot van één of meer wedstrijdelden aanwezig.
- Op het gebied van trainingen is er eveneens bij zes voetbalverenigingen sprake van een overschot aan trainingsvelden.
- Er is meer dan voldoende capaciteit bij de voetbalverenigingen aanwezig om de jaarlijkse belasting op te vangen.
- Ook in de toekomst (2035) worden er bij het overgrote deel van de verenigingen geen knelpunten voorzien. Enkel bij SV Oostburg wordt verwacht dat de velden op jaarbasis meer bespeeld worden dan mogelijk. Er is reeds een raadsbesluit aangenomen voor de omvorming van een natuurgrasveld naar kunstgras, waardoor er voldoende capaciteit is voor trainingen en wedstrijden.

Samengevat laat het capaciteitsonderzoek zien dat er in de gemeente bij het merendeel van de sporten/verenigingen sprake is van een overschot aan de sportcapaciteit. Dit geldt voor de huidige situatie en de toekomstige situatie. Alleen voor padelbanen geldt dat er een tekort is in de gemeente Sluis. De bestaande sportvloeren bieden dus ruim voldoende capaciteit om zowel de huidige als toekomstige vraag te voorzien.

3.2 Onze ambitie richting 2036

We streven naar een zo optimaal mogelijk gebruik van de sportaccommodaties, afgestemd op de behoeften van haar inwoners. We zetten in op sportaccommodaties die op verschillende mogelijkheden en door diverse doelgroepen gebruikt kunnen worden.

Door sportaccommodaties te verbinden met de openbare ruimte en functies slim te combineren, ontstaan er toekomstbestendige voorzieningen met ruimte voor samenwerking tussen sportverenigingen en andere stakeholders. Op deze manier zorgen we ervoor dat sportaccommodaties voor een breed publiek toegankelijk zijn. Door vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen en te sturen op efficiënt gebruik, blijven de voorzieningen voor sport daarmee betaalbaar en toegankelijk voor iedereen in de gemeente.

3.3 Beleidsuitgangspunten

Centrale sportvoorziening

We zetten in op één toekomstbestendige centrale sportvoorziening voor de binnen- en buitensport in de kern Oostburg die past bij onze groeiambitie. Het doel is om hiermee sportparticipatie en het bevorderen van een gezonde levensstijl, ontspanning en sociale samenhang te stimuleren voor alle inwoners uit de Sluis.

Vanuit een campusgedachte beschouwen wij het sportcomplex in Oostburg als een gebied waar recreatie, sport en bewegen samenkomen voor inwoners van alle leeftijden. Het complex biedt ruimte aan zowel georganiseerd als ongeorganiseerd sporten en fungeert daarnaast als multifunctioneel sport- en beweegcentrum. Hierin wordt ook voorzien in bewegingsonderwijs voor scholieren in het voortgezet onderwijs en leerlingen uit het primair onderwijs in de kern Oostburg en de omliggende kernen.

Vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid voor voldoende onderwijs en sport- en beweegfaciliteiten streven we naast de centrale accommodatie in Oostburg naar behoud van de bestaande buitensportaccommodaties voor in ieder geval voetbal en tennis & padel in de overige vier vitale kernen. Het gaat dan om Aardenburg, Breskens, IJzendijke en Sluis. Daarbij is het uitgangspunt dat het huidige kwaliteitsniveau van deze accommodaties wordt gewaarborgd, met ruimte voor kwaliteitsverbetering indien hiervoor bestaande budgetten beschikbaar zijn.

In deze kernen behouden we ook de multifunctionele binnensportaccommodaties die ruimte bieden aan onderwijsvoorzieningen, maar ook functioneel zijn voor sporten en bewegen in het kader van positieve gezondheid en sociale samenhang. Deze accommodaties worden zo goed en efficiënt mogelijk benut, zodat deze voorzien in de huidige en toekomstig verwachte behoefte. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de huidige gebruikers, maar ook naar de ontwikkelingen en potentie van verenigingen en andere potentiële gebruikers in omliggende kernen.

Om de beschikbaarheid en bereikbaarheid van sportvoorzieningen in de kleinere kernen te waarborgen, blijven we de bestaande binnen- en buitensport faciliteren die noodzakelijk is om in de behoefte te voorzien. Op deze manier dragen we bij aan het in stand houden van de leefbaarheid in deze kernen. Het onderzoek naar de capaciteitsbehoefte dient hier als vertrekpunt. Dit geldt voor zowel de binnen- als buitensportaccommodaties. In de totstandkoming worden samenwerking en mogelijke fusies tussen sportverenigingen gestimuleerd, maar niet opgelegd. De behoefte aan aanvullend sport- en beweegaanbod vanuit de kleine kernen wordt ingepast binnen de bestaande accommodaties en ook kan worden onderzocht of er mogelijkheden zijn in de openbare ruimte.

De voorkeur gaat ernaar uit om nieuwe ontwikkelingen in eerste instantie onder te brengen bij de centrale sportvoorziening in Oostburg. Dit houdt in dat er in beginsel geen nieuwe sportvormen worden toegevoegd in de vier vitale kernen. Van dit uitgangspunt kan worden afgeweken wanneer een ontwikkeling goed aansluit bij de Sportnota, betrekking heeft op voorzieningen in de openbare ruimte, wordt ondersteund via subsidies of een innovatief karakter heeft. Daarnaast kan, indien een nieuwe ontwikkeling zich in Oostburg succesvol heeft bewezen, worden onderzocht of deze ook in de overige (vier vitale) kernen kan worden geïntroduceerd, mits hiervoor passende financiering beschikbaar is.

Multifunctionele sportaccommodaties

De sportverenigingen vormen een essentiële schakel in het realiseren van de onze ambitie om meer inwoners te laten sporten en bewegen. Dit doen zij door het faciliteren en organiseren van een plek waar mensen samenkomen, sporten en zich verbonden voelen. De sportaccommodaties zijn randvoorwaardelijk voor het bestaan en de ontwikkeling van onze sportverenigingen. Onze sportaccommodaties zijn echter nog te veel enkel op de leden van de verenigingen gericht.

We omarmen het concept van de 'open club/sportpark' en willen samen met inwoners, verenigingen en andere maatschappelijke en commerciële partijen onderzoeken hoe sportaccommodaties breder kunnen worden ingezet. Door accommodaties open, multifunctioneel en toegankelijk te maken, vervullen ze een breder maatschappelijke rol. Het delen van voorzieningen en aanbod creëert een netwerk van sportieve ontmoetingsplekken die bijdragen aan gezondheid, sociale cohesie en de leefbaarheid van de kernen, ook buiten het verenigingsleven. Daarbij richten we ons specifiek op urban sports op en rond de sportaccommodaties.

Op het gebied van binnensport passen we in de vijf grotere kernen nieuwe inrichtingsmodellen en -technieken toe. Daarbij zetten we in op gamificatie, waarbij inwoners via digitale spellen en projecties worden gestimuleerd in hun motorische ontwikkeling.

Variatie in het sport- en beweegaanbod

In de gemeente Sluis en haar kernen is er op dit moment nog een beperkte variatie in het aanbod aan sport- en beweegvoorzieningen. Van de 79 sporten die gelieerd zijn aan sportkoepel NOC*NSF, worden er 25 aangeboden binnen de gemeente. Bij de (her)ontwikkeling van sportaccommodaties en de omliggende gebieden in de vijf grotere kernen onderzoeken we daarom, mede op basis van inbreng vanuit inwoners, welke nieuwe vormen van sport en bewegen kunnen worden toegevoegd.

In de kleinere kernen bekijken we in hoeverre de bestaande sportplekken in de openbare ruimte aansluiten bij de lokale behoefte. Op deze manier spelen we flexibel in op wat elke kern nodig heeft en creëren we ruimte voor een breder en toegankelijker sport- en beweegaanbod binnen de hele gemeente.

Type sportvloeren

Het vertrekpunt is dat het sportareaal op de buitensportcomplexen en de sportzalen intensief worden gebruikt door de verenigingen, maatschappelijke organisatie en commerciële organisaties om een zo groot maatschappelijk rendement te halen uit de gemeentelijke sportvoorzieningen.

Voor intensief gebruik is de kwaliteit van de sporttechnische ondergrond essentieel. Dit speelt vooral bij de buitensportaccommodaties en in het bijzonder bij voetbal. Ondergronden met een hoge bespeelbaarheid, zoals kunstgras, maken het mogelijk om sportterreinen vaker en door meerdere doelgroepen te laten gebruiken. Daarmee ontstaat de mogelijkheid om de beschikbare ruimte efficiënter in te zetten.

De investeringskosten voor sporttechnische ondergronden met een hoge bespeelbaarheid liggen doorgaans hoger dan die van minder intensief te gebruiken varianten. Een dergelijke investering is alleen maatschappelijk te verantwoorden wanneer uit het onderzoek van de capaciteitsbehoefte blijkt dat er sprake is van een cultuurtechnisch tekort².

Behoud clubgevoel

De beweging van een sportpark voor enkel de verenigingsleden (en bezoekers) naar een open sportpark vraagt om een cultuurverandering. Sportverenigingen vinden het clubgevoel belangrijk. Juist dat gevoel zorgt voor de binding met de leden en vrijwilligers en draagvlak voor toekomstplannen. Wij geven de verenigingen de tijd en ruimte om hierin stappen te zetten. Voor toekomstplannen van accommodaties wordt input bij verenigingen opgehaald. Hierbij benutten we zo veel als mogelijk natuurlijke momenten voor onderhoud, renovatie en/of nieuwbouw om tot gezamenlijke plannen te komen.

² Er is sprake van een cultuurtechnisch tekort als de velden op jaarbasis meer worden bespeeld, dan dat volgens de normen gewenst is.

3.4 Dit gaan we doen door

Wat hebben we daar met elkaar in te doen per onderwerp?

Centrale sportvoorzieningen

- Een centrale sportvoorziening (sportcampus) realiseren in Oostburg.
- Behouden van de huidige binnen- en buitensportaccommodaties in elk van de volgende kernen: Aardenburg, Breskens, IJzendijke en Sluis. Binnen bestaande budgetten wordt hier ook geïnvesteerd in verbetering van het kwaliteitsniveau.
- Sportcapaciteit in de kleinere kernen die nodig is om in de behoefte te voorzien wordt behouden. Er wordt alleen geïnvesteerd in renovatie en vervanging van de huidige accommodaties wanneer de capaciteit nodig is. Voor de sportcapaciteit wordt een marge aangehouden, waardoor de verenigingen de ruimte houden om zich te (blijven) ontwikkelen. Hier liggen het capaciteitsbehoefte onderzoek en afwegingskader (zie type sportvloeren) aan ten grondslag.
- Nieuwe sportvormen realiseren in Oostburg. Bij aansluiting op de Sportnota, innovatie of subsidies kan dit ook in andere kernen worden onderzocht en toegepast.
- Monitoren en evalueren van nieuwe sportvormen in Oostburg. Op basis hiervan wordt besloten of het waardevol is om deze sportvormen ook in andere kernen toe te passen.
- Begeleiden en stimuleren van samenwerkingsvormen tussen sportverenigingen, variërend van informele samenwerking tot het realiseren van gezamenlijke lidmaatschappen of het vormen van omni-verenigingen. Dit gebeurt via procesbegeleiding, kennisdeling en goede praktijkvoorbeelden.

Multifunctionele sportaccommodaties

- Bij aanleg of renovatie van sportvloeren nadrukkelijk sturen op multifunctionele inrichting, zodat accommodaties geschikt zijn voor meerdere sporten en activiteiten. Dit verhoogt de bezettingsgraad en het maatschappelijk rendement.
- Fiets- en wandelroutes koppelen aan sportaccommodaties. Hierdoor functioneren sportparken niet alleen als sportlocaties, maar ook als ontmoetingsplaats als onderdeel van de openbare ruimte.
- Bij de (her)inrichting van sportaccommodaties inspelen op de laatste trends en ontwikkelingen in sport en bewegen. Urban sports is hier een concrete toepassing van.
- Stimuleren en ondersteunen van verenigingen bij het openstellen van hun sportpark voor andere gebruikers. Hier worden pilotprojecten voor opgetuigd.
- Onderzoeken van kansen van toepassing gamification bij renovatie, nieuwbouw of herinrichting van binnensportaccommodaties in de vijf grotere kernen.

Variatie in het sport- en beweegaanbod

- Binnen of direct grenzend aan sportaccommodaties realiseren we nieuwe sport- en beweegvoorzieningen, zoals calisthenics-parken, freerun-zones, pumptracks en 3x3-basketbalvelden. Daarmee vergroten we de aantrekkelijkheid van het sportaanbod voor een bredere doelgroep.
- Actief betrekken van inwoners via participatiesessies en/of enquêtes bij (her)ontwikkeling van sportaccommodaties.
- Stimuleren van flexibel sportaanbod, zoals instap- en seizoensabonnementen en sportmix-activiteiten. Dit wordt in samenwerking met nieuwe en nog onbekende sportaanbieders opgetuigd.

Type sportvloeren

- Investeren in hoogwaardige, meer intensief te gebruiken sportvloeren (zoals kunstgras) vindt alleen plaats wanneer daar een onderbouwde reden aan de hand van een capaciteitstekort.
- Ontwikkelen van een afwegingskader met duidelijke randvoorwaarden wanneer er geïnvesteerd wordt in de aanleg van een nieuw veld of de ombouw van een bestaand veld.

Behoud clubgevoel

- Ondersteunen van verenigingen bij het maken van heldere afspraken met andere (sport)verenigingen of maatschappelijke/commerciële organisaties.

4. Beheer en onderhoud

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste speerpunten voor de toekomst van het thema 'Beheer en onderhoud' besproken. Er wordt aandacht besteed aan de huidige organisatie van het beheer en onderhoud, evenals het belang van duidelijke en eenduidige afspraken voor alle betrokkenen. Ook komen onderwerpen als tarieven, eigendom en subsidies aan bod. Daarnaast wordt het onderhoudsareaal bekeken, met een focus op de vraag wanneer wij sportvloeren wel of niet onderhouden en vervangen.

4.1 De situatie in 2025

Buitensport

De gemeente Sluis is voor het overgrote deel eigenaar van de buitensportaccommodaties, met uitzondering van de sportkantines bij de buitensportaccommodaties. Deze kantines zijn in eigendom gegeven aan de verenigingen via een recht van opstal. Het beheer en onderhoud van de accommodaties is op verschillende manieren geregeld. Voor de buitensportaccommodaties wordt het onderhoud grotendeels uitgevoerd door Stichting BOSS, die op basis van een overeenkomst een exploitatiebijdrage van de gemeente ontvangt. De gemeente ontvangt rechtstreeks huur van de verenigingen, afhankelijk van het aantal en type velden waar zij over beschikken.

Met enkele andere verenigingen, zoals VV Breskens, TV Aardenburg en TV Sluis, zijn individuele afspraken gemaakt. Deze verenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor het onderhoud van hun faciliteiten en ontvangen hiervoor een bijdrage van de gemeente, gebaseerd op een Meerjaren Investerings- en Onderhoudsplan. De sportverenigingen gaven in de focusgroepen aan dat de huidige constructie en de verschillende afspraken onvoldoende duidelijkheid bieden.

Binnensport

Wat betreft de binnensportaccommodaties en het zwembad is de gemeente eigenaar en ook verantwoordelijke voor het onderhoud. De gemeente exploiteert alle binnensportaccommodaties, behalve Sporthal Cadzand en Sportcomplex De Eenhoorn in Oostburg. Sporthal Cadzand is in eigendom van de gemeente, maar wordt geëxploiteerd door een stichting, welke het beheer vervolgens heeft gemandateerd aan een commerciële partij. Bij Sportcomplex De Eenhoorn is de gemeente eveneens eigenaar, maar wordt deze geëxploiteerd door Sportcomplex De Eenhoorn BV. Voor de binnensportaccommodaties wordt de huur berekend op basis van het daadwerkelijke gebruik per uur. Het verhuurtarief verschilt per binnensportaccommodatie.

Kostendekking

Er bestaan verschillen in de kosten die verenigingen betalen ten opzichte van de totale kosten van de verschillende soorten sportaccommodaties. Het percentage dat wordt doorbelast aan de sportvereniging heet kostendekking. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de huidige kostendekking (2024) van de sportaccommodaties in de gemeente Sluis.

Sportaccommodaties³	Kostendekking
Totaal	32,61%
Binnensport	42,21%
Binnensport (excl. De Eenhoorn)	8,37%
De Eenhoorn (exclusief zwembad)	44,04%
Buitensport (Excl. Stichting BOSS)	16,77%
Stichting BOSS	23,54%
Zwembad	21,59%

³ De kosten voor beheer en onderhoud per sportpark of sportvereniging zijn niet inzichtelijk.

4.2 Onze ambitie richting 2036

We zetten in op een duurzame en toekomstbestendige samenwerking met sportverenigingen, waarbij duidelijke, uniforme en transparante afspraken centraal staan. We benutten zoveel mogelijk de kracht van de verenigingen om onderhoud efficiënt te organiseren, met aandacht voor verbinding tussen verenigingen en waar relevant verbinding met publiek-private partners. Efficiënt en doelmatig onderhoud betekent ook dat we alleen het noodzakelijke onderhouden. Zo blijft sporten betaalbaar voor zowel de verenigingen als de gemeente.

4.3 Beleidsuitgangspunten

De basis op orde

Om een gelijke basis voor alle verenigingen te creëren, brengen we alle kosten en baten en geldende afspraken per sportaccommodatie en vereniging in kaart. Op basis van deze inzichten formuleren we een doelstelling voor de gewenste kostendekkendheid. Kostendekkendheid is op zichzelf geen doel opzich. De gemeente onderzoekt in hoeverre sportaccommodaties kosteloos ter beschikking kunnen worden gesteld ('om niet'). Tot slot evalueren en herzien we de rol en toegevoegde waarde van Stichting BOSS.

Organisatie

We behouden grotendeels de bestaande organisatie van beheer en onderhoud. Dit betekent dat we niet actief sturen op privatisering van sportverenigingen, maar wel ruimte bieden voor verenigingen die deze wens hebben.

Keuzevrijheid en zelfwerkzaamheid (klein onderhoud)

Voor kleinschalig onderhoud van de sportaccommodaties bespreken sportverenigingen met de gemeente welke taken zij uitvoeren en welke zij aan de gemeente overlaten. Dit geldt voor de buitensportaccommodaties dus niet voor het vastgoed dat in eigendom is van de vereniging. Het uitgangspunt is dat deze mogelijkheden voor alle verenigingen gelijk zijn, waarbij zelfwerkzaamheid actief wordt gestimuleerd.

Voor werkzaamheden die een vereniging zelfstandig, in eventuele samenwerking met andere verenigingen of met publiek-private partijen uitvoert, worden afspraken gemaakt over eventuele financiële compensatie. Zelfwerkzaamheid mag echter nooit ten koste gaan van de kwaliteit die de gemeente zou leveren. Als juridisch eigenaar van de grond behoudt de gemeente een kaderstellende en controlerende rol.

Duidelijke afspraken

Er worden duidelijke, nieuwe afspraken gemaakt tussen de gemeente, de exploitanten en de gebruikers van de sportaccommodaties. Deze afspraken worden vastgelegd in nieuwe overeenkomsten. Voor de kantines wordt een recht van opstal vastgelegd, voor de kleedlokalen en velden een huurovereenkomst.

Via een demarcatielijst worden de verantwoordelijkheden voor beheer en onderhoud van de sportvoorzieningen concreet vastgelegd, zodat duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is. Dit biedt zowel gebruikers als exploitanten helderheid over de bijbehorende kosten.

Kwaliteit boven kwantiteit

Het onderhoud en de instandhouding van gemeentelijke sportvoorzieningen worden gefinancierd met gemeenschapsgeld. Dit gebeurt niet vanuit wettelijke verplichtingen (met uitzondering van gymnastiekonderwijs), maar vanuit de visie dat sportaccommodaties een belangrijke maatschappelijke functie vervullen. Tegelijkertijd is het noodzakelijk kritisch te kijken naar de uitgaven voor maatschappelijke voorzieningen, waaronder sportaccommodaties. We zetten in op doelmatig onderhoud van de sportaccommodaties, waarbij alleen de faciliteiten die daadwerkelijk nodig zijn, worden onderhouden, gerenoveerd of vervangen.

Het aantal velden dat een vereniging nodig heeft, wordt bepaald op basis van een capaciteitsbehoefte onderzoek. Het uitgangspunt hierbij is dat verenigingen niet op de rand van de maximale capaciteit hoeven te opereren, zodat er ruimte blijft voor toekomstige groei en multifunctioneel gebruik.

Transparante tarifiering

Sportverenigingen betalen geen kostendekkend tarief, maar een maatschappelijk tarief voor het gebruik van sportvoorzieningen. Op basis van de herziene doelstelling voor kostendekking wordt een deel van de werkelijke kosten aan de vereniging doorbelast. Deze indirecte subsidie helpt om de lidmaatschapskosten laag te houden, zodat sporten betaalbaar blijft voor de inwoners van Sluis. Het tarief per type sportvloer is duidelijk en transparant vastgesteld en wordt eenduidig toegepast op alle verenigingen binnen dezelfde sport. Voor commerciële partijen of incidentele gebruikers geldt een commercieel huurtarief, dat volledig kostendekkend is.

Organisatie horeca binnensport

Bij gemeentelijke binnensportaccommodaties met een horecavoorziening bieden wij structurele gebruikers de mogelijkheid om de horeca zelf te beheren. Dit zorgt voor een goede bezetting tijdens eigen sportmomenten en mogelijkheden voor extra inkomsten.

4.4 Dit gaan we doen door

Wat hebben we daar met elkaar in te doen per onderwerp?

De basis op orde

- Inzicht krijgen in de huidige kosten en baten per sportaccommodatie.
- Opstellen beheerplan met gewenst kwaliteitsniveau en doelstelling kostendekkendheid.
- Onderzoeken welke sportaccommodaties kosteloos ter beschikking kunnen worden gesteld.
- Opstellen Meerjaren Investerings- en OnderhoudsPlan (MIOP) per sportaccommodatie.
- Evalueren en herzien van de rol en functie van de Stichting BOSS.

Organisatie

- Er zijn geen concrete maatregelen op het gebied van de organisatie.

Keuzevrijheid en zelfwerkzaamheid (klein onderhoud)

- Opstellen keuzenpakket voor (kleinschalig) beheer en onderhoud voor sportvloeren, kleedlokalen en buitenruimte sportaccommodaties. Verenigingen en exploitanten hebben per onderdeel zelf de keuze welke onderdelen zij uitvoeren.
- Zelfwerkzaamheid in beheer en onderhoud stimuleren middels procentuele huurkorting en/of exploitatiebijdrage per onderdeel dat de vereniging of exploitant zelf uitvoert.
- Periodiek uitvoeren van een kwaliteitsschouw op de onderdelen die de vereniging of exploitant zelf onderhoudt.

Duidelijke afspraken

- Actualiseren en zo veel als mogelijk uniformeren van de geldende rechten van opstal en huurovereenkomsten.
- Uitwerken van een demarcatielijst per vereniging en exploitant, gebaseerd op de geactualiseerde huurovereenkomsten en de keuzes die de vereniging of exploitant maakt in het keuzenpakket (zie keuzevrijheid en zelfwerkzaamheid (klein onderhoud)).

Kwaliteit boven kwantiteit

- Overcapaciteit wordt niet onderhouden, gerenoveerd of vervangen door de gemeente. Hier ligt het capaciteitsbehoefte onderzoek aan ten grondslag. Hier wordt een marge in bepaald, waardoor de verenigingen de ruimte houden om te kunnen (blijven) groeien en multifunctioneel gebruik kunnen faciliteren. We evalueren om de drie jaar in hoeverre de capaciteit nog aansluit bij de behoefte.

Transparante tarifiering

- Bepalen en publiceren nieuw tarievenstelsel. Op basis van de totale kosten en baten van een sportaccommodatie wordt een percentage genomen dat wordt doorbelast aan de verenigingen. Dit wordt transparant gepubliceerd richting verenigingen.

Organisatie horeca binnensport

- Voeren gesprekken met structurele gebruikers binnensport voor toekomstige vormgeving horeca binnensport.

5 Duurzaamheid, veiligheid en gezondheid

In dit thema worden de ambities beschreven voor duurzaamheid, (sociale) veiligheid en gezondheid. Voor duurzaamheid beschrijven we op welke manier de sportaccommodaties kunnen bijdragen aan de gemeentelijke duurzaamheidsambities. Vervolgens wordt ingegaan op de waarborging en verbetering van zowel de fysieke als sociale veiligheid binnen deze accommodaties. Tot slot wordt het thema gezondheid behandeld, met aandacht voor rookvrije sportomgevingen en het bevorderen van gezonde sportkantines.

5.1 De situatie in 2025

Ondanks dat de afgelopen jaren door de gemeente, verenigingen en exploitanten stappen zijn gezet richting verduurzaming, zijn vele sportaccommodaties vanwege hun ouderdom nog steeds grootverbruikers van energie. Er zijn vanuit de gemeente eerste stappen gezet op het gebied van het groenbeheer en het rookvrij maken van de sportaccommodaties en het realiseren van 'gezonde sportkantines'.

5.2 Onze ambitie richting 2036

Het is onze ambitie om sportaccommodaties te ontwikkelen en te exploiteren die bijdragen aan een gezonde, toekomstbestendige en (sociaal) veilige leefomgeving voor alle inwoners. In lijn met het Integraal Beleidsplan Duurzaamheid speelt het maatschappelijk sportvastgoed een belangrijke rol in het behalen van onze duurzaamheidsdoelen. Dit helpt ons tevens om sporten betaalbaar te houden voor verenigingen en gemeenten door grip op de energielasten.

Daarnaast richten we ons op het creëren van sociaal en fysiek veilige sportaccommodaties die een gezonde leefstijl bevorderen. Bij al deze initiatieven stimuleren en faciliteren we de gebruikers van de sportaccommodaties, onder andere door verbindingen te leggen met andere (sport)verenigingen en/of publiek-private partners.

5.3 Beleidsuitgangspunten

Energieneutraal

In lijn met de duurzaamheidsambities heeft de gemeente de ambitie om de sportaccommodaties te verduurzamen. Gezien de juridisch en economisch eigendomsverhoudingen werken we hierbij nauw samen met sportverenigingen. De organisatie en omvang van de maatregelen wordt bepaald op basis van het type maatregel, de kostenefficiëntie, strategische doelstelling ten aanzien van de kern en het huidige energielabel van de accommodatie. Duurzaamheidsmaatregelen zijn alleen zinvol op het moment dat de toekomst van de sportaccommodaties gewaarborgd blijft, zodat elke investering bijdraagt aan een toekomstbestendig en duurzaam sportaanbod.

Aansluitend op het gemeentelijk beleid en het Zeeuwse beleid voor circulaire economie zetten we in op circulariteit. Vanaf 2027 wordt circulariteit actief meegenomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, met nadruk op herbestemming, modulair ontwerp, biobased en lokale materialen, en hergebruik.

Ook sportkantines op buitensportcomplexen, die in eigendom zijn van verenigingen, zijn onderdeel van verduurzamingsambities van de gemeente Sluis. In beginsel staan verenigingen hiervoor zelf aan de lat, maar kunnen hierbij gebruik maken van subsidie- en stimuleringsregelingen voor energiebesparende maatregelen, zodat de exploitatiekosten op lange termijn verlagen.

Tot slot kunnen sportaccommodaties een bredere maatschappelijke bijdrage leveren. Opgewekte energie kan bijvoorbeeld worden ingezet voor omliggende voorzieningen of woningen. Dergelijke koppelkansen worden onderzocht.

Subsidies en kennisdeling

We stimuleren samenwerking tussen verenigingen en andere organisaties op diverse thema's binnen het accommodatiebeleid, waaronder duurzaamheid. Hierdoor hoeven verenigingen het wiel niet zelf uit te vinden

en ontstaat waardevolle kennisuitwisseling. Bovendien kunnen zij hun krachten bundelen voor gezamenlijke inkoop van producten en diensten en elkaar ondersteunen bij het benutten van beschikbare subsidies. De gemeente biedt advies en begeleiding om deze samenwerkingen actief te faciliteren.

Klimaatadaptieve sportomgeving

Sportaccommodaties worden zoveel mogelijk natuurinclusief ontworpen, met een sterke verbinding met het omliggende groen. Bij de (her)inrichting richten we ons op het creëren van schaduwrijke zones en vergroening, wat niet alleen bijdraagt aan een betere leefomgeving, maar ook de negatieve effecten van hitte vermindert en koele ontmoetingsplekken creëert. We streven naar de ontwikkeling van ecologische zones die de biodiversiteit versterken, zonder afbreuk te doen aan de primaire functie van het sportpark. De sportbeleving staat hierbij centraal: sporters moeten zich optimaal kunnen bewegen zonder enige hinder.

(Sociale) veiligheid

Iedereen moet zich te allen tijde veilig kunnen voelen om te sporten en bewegen op gemeentelijke sportvoorzieningen. Voor verenigingen is een solide basis essentieel om sociale veiligheid te waarborgen. De vier V's van NOC*NSF (VOG voor vrijwilligers, vertrouwenscontactpersoon, verenigingsbrede gedragsregels en vakkundig geschoold kader) dienen hierbij als basisprincipes. We stimuleren verenigingen om deze principes te implementeren middels onze verenigingsadviseur.

Ook fysieke veiligheid heeft hoge prioriteit. We zorgen voor veilige toegangswegen naar sportaccommodaties en besteden aandacht aan de veiligheid van de sportvoorzieningen, inclusief gebouwen die niet in gemeentelijk eigendom zijn maar wel op gemeentegrond staan.

Gezonde levensstijl op sportaccommodaties

Alle sportaccommodaties worden rookvrij, zowel binnen als op het terrein rondom de gebouwen. Bovendien wordt het stimuleren van gezonde sportkantines bevorderd door het aanbieden van gezonde voeding en dranken en het verminderen van ongezonde opties. We ondersteunen verenigingen om dit te bewerkstelligen.

5.4 Dit gaan we doen door

Wat hebben we met elkaar te doen per onderwerp:

Energieneutraal

- Inzichtelijk krijgen huidig energielabel binnen- en buitensportaccommodaties.
- Opstellen van een duurzaamheidsplan per sportaccommodatie. Dit plan wordt afgestemd op lange termijn perspectief voor sport in de gemeente. Duurzaamheidsmaatregelen waar aan kan worden gedacht zijn zonnepanelen, warmtepompen en installeren van slimme meters.
- Per sportaccommodatie worden bij renovaties of nieuwbouw waar mogelijk en passend, maatregelen genomen ter voorbereiding op aansluiting van het warmtenet of andere warmtevoorzieningen.
- Vanaf 2027 bij bouw- en sloopwerkzaamheden actief inzetten en verenigingen wijzen op circulariteit.
- Onderzoeken van mogelijkheden voor de inzet van opwekking energie op sportaccommodaties voor de omliggende voorzieningen of wijken/huizen. Een concreet voorbeeld hiervan is een collector kunstgrasveld, welke energie opwekt via bodemwarmte of zonnecollectoren onder het kunstgras.

Subsidies en kennisdeling

- Benutten van de DUMAVA-regeling (Duurzaamheids- en Milieu Actieplan Verenigingen en Accommodaties) als financiële ondersteuning bij verduurzaming van sportaccommodaties.
- Opstellen van een digitaal overzicht met alle mogelijke subsidies die verenigingen kunnen benutten.
- De verenigingsadviseur inzetten om mee te denken met verenigingen bij het aanvragen van subsidies en fondsen.
- Een gezamenlijk inkoopplatform oprichten waar verenigingen producten en diensten kunnen bundelen.
- Sportcafés organiseren waarin verenigingen kennis en ervaringen uitwisselen, afgestemd op hun behoeften.

Klimaatadaptieve sportomgeving

- Inzichtelijk maken van kansen per buitensportaccommodatie voor het creëren van een klimaatadaptieve sportomgeving.
- Sportaccommodaties aansluiten op het groen rondom de accommodatie.
- Creëren van een klimaatadaptieve sportomgeving, bijvoorbeeld middels:
 - Het aanplanten van inheemse bomen en struiken rondom de sportvelden, waardoor koelde schaduwplekken ontstaan voor sporters en toeschouwers.
 - Het inrichten van ecologische zones op- en/of rondom sportaccommodaties zoals bloemenweiden of struikperken waar biodiversiteit wordt gestimuleerd.

(Sociale) veiligheid

- Sportaccommodaties met onveilige toegangswegen in kaart brengen.
- Op basis van het onderzoek maatregelen treffen om de veiligheid te verbeteren, zoals drempels, extra verlichting en borden met 'Sportzone' om automobilisten op hun snelheid te wijzen.
- Elke twee jaar de veiligheid inspecteren van accommodaties die in eigendom zijn van verenigingen.
- De verenigingsondersteuner inzetten om verenigingen te ondersteunen bij de implementatie van de vier V's.

Gezonde levensstijl op sportaccommodaties

- Aanbrengen aanduiding rookvrije zones op sportaccommodaties.
- Wekelijks aanbieden van gezonde eetpakketten (zoals fruitmanden) aan sportverenigingen.

6. Financiering & Planning

Wat betreft de financiering en planning zijn er vier onderwerpen die de komende periode prioriteit hebben:

- Raadsbesluit Sportcampus;
- Raadsbesluit MFC IJzendijke;
- Inzicht in kosten van de sportaccommodaties;
- Uitwerken subsidiekader en eventuele herijking van tarieven.

Deze zijn voorlopig budgettair neutraal.